

Helsinki 31.8.2012

Asia : Lausunto Valtiovarainministeriön asettaman sokeriverotyöryhmän väliraportista

Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry kiittää työryhmää kattavasta väliraportista ja toteaa seuraavaa:

Työryhmän asettamispäätöksen mukaan veromallin on täytettävä valtion talouden fiskaaliset tavoitteet ja samalla edistettävä terveellistä ravitsemusta. Kuluttajaliiton näkökulma väliraporttiin on terveellistä ravitsemusta edistävä.

Kuluttajaliiton mielestä on olennaista kiinnittää huomioita siihen, että tutkimustulokset tukevat makeisten, makeiden välipalojen ja virvoitusjuomien verottamista terveysperusteella.

Kuluttajaliitto näkee parhaimmaksi veromalliksi työryhmän raportissaan esittelemän makeisveron ja sokeriveron yhdistelmämallin, jossa veroa kannettaisiin laajasti useissa tuoteryhmissä ja tämän lisäksi kannettaisiin tilavuuteen tai painoon perustuvaa lisäveroa makeisilta, makeilta leivonnaisilta ja virvoitusjuomilta. Kuluttajaliitto on aikaisemmin ottanut kantaa makeisveroon todeten sen mahdollistavan veron ulkopuolelle jäävien, makeisten kaltaisten tuotteiden kehittämisen veroedun saavuttamiseksi. Tällainen toiminta tulisi estää uudessa veromallissa. Valtiovarainministeriö toteaa makeisveron onnistuneeksi sen täytettyä sille asetetut fiskaaliset tavoitteet jopa odotettua paremmin. Raportissa kuitenkin todetaan teollisuuden kehittäneen tuotteita veron kiertämiseksi. Makeisveron ja sokeriveron yhdistelmämalli kohdistuisi tasapuolisemmin ja loogisemmin kaikkiin sokeripitoisiin tuotteisiin, jotta se ohjaisi elintarviketeollisuutta kehittämään ja kuluttajia ostamaan vähemmän sokeria sisältäviä tuotteita. Sokeripitoisuuden perustuva veron osa tulisi Kuluttajaliiton näkemyksen mukaan määrittää lisätyn sokeripitoisuuden mukaan.

Makeutusaineet tulisi jättää makeisveron ulkopuolelle. Kohtuudella käytettynä makeutusaineilla ei ole todettu olevan terveydelle haittaa. On epärealistista olettaa, että virvoitusjuomia paljon juovat lopettaisivat juomien juomisen veronkorotuksen myötä. Sokeripitoisen juoman korkeampi hinta ohjaisi valintaa sokerittomaan ja energiattomaan vaihtoehtoon. Terveydelle tutkitusti hyödyllinen xylitoli tulisi jättää sokeriveron ulkopuolelle.

Kuluttajaliiton näkemyksen mukaan sokeripitoisten tuotteiden verotuksen yhteydessä tulisi kuluttajia tukea tekemään terveydelle edullisia valintoja. Uusi veromalli tulee toteuttaa niin, että jalostamattomat kasvikset, hedelmät ja marjat tulisi terveysperusteella jättää verotuksen ulkopuolelle. Samassa yhteydessä tulee edelleen selvittää hedelmien, kasvien ja marjojen

arvonlisäverotuksen alentamista, jotta näistä terveydelle tärkeistä tuotteista tulisi todellinen vaihtoehto kuluttajien valinnoissa.

Makeisten, virvoitusjuomien ja muiden runsassokeristen tuotteiden mainontaa kohdistetaan suoraan lapsille ja nuorille, jotka kuluttavat merkittävästi kyseisiä tuotteita. Kuten raportissa kuvataan, ylipaino on ongelma kyseisissä ikäryhmissä. Ei ole oletettavissa, että teollisuus osallistuisi terveystalkoisiin vähentämällä jo valmiiksi edullisten, hyvin myyvien ja kuluttajia houkuttelevien tuoteryhmien tuotantoa. Kuluttajaliitto haluaa kuitenkin korostaa, että verojen korottaminen ei yksin luo tilannetta, jossa kuluttajat siirtyvät energia- ja sokeripitoisista tuotteista vähemmän sokeria sisältäviin tuotteisiin. Ensiarvoisen tärkeää on edelleen panostaa valitukseen, jotta kuluttajat oppisivat terveellisen ruokailun periaatteet.

Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry

Juha Beurling
pääsihteeri

Annikka Marniemi
elintarvikeasiantuntija